

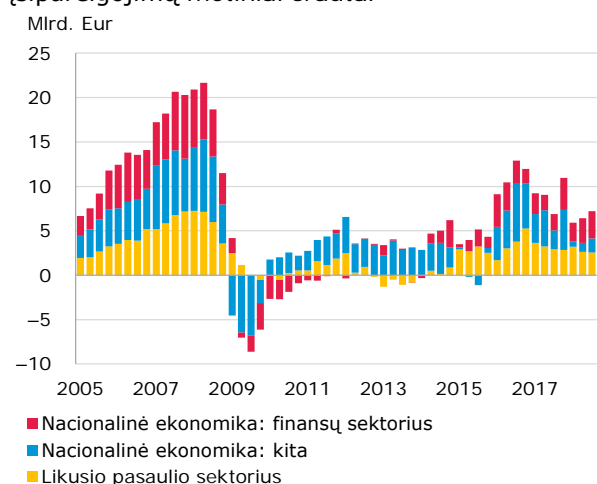
VII. EKONOMIKOS FINANSAVIMAS

Šalies privačiojo ne finansų sektoriaus įsipareigojimai toliau didėja, tačiau skolos augimas yra vertinamas kaip tvarus ir kol kas nerimo ženklų nematyti. 2018 m. viso Lietuvos ūkio prisiimti finansiniai įsipareigojimai ūgtelėjo 5,3 proc. (lėčiau, negu didėjo nominalusis BVP, taigi bendras įsiskolinimo lygis mažėjo), tačiau pasikeitė jų struktūra. Praėjus dešimtmečiui po ekonomikos nuosmukio, gausiau naudojami kiti negu bankų veiklos finansavimo šaltiniai (ypač ne finansų įmonės dažniau skolinasi iš užsienio arba tarpusavyje). Nepaisant aktyvaus kai kurių skolininkų (pvz., namų ūkių) finansinių įsipareigojimų prisiėmimo, bendras Lietuvos ūkio įsiskolinimo lygis šiek tiek sumenko ir yra vienas mažiausių visoje ES. Skolos grąžinimo našta mažino augančios pajamos, didėjantis pelnas ir palyginti vis dar žemo lygio (nors pastaruosiu metu ūgtelėjo) palūkanų normos. Ciklinės rizikos rodikliai, tokie kaip kredito ir BVP santykio atotrūkis nuo ilgalaikės tendencijos, paskolų ir indėlių santykis bankuose, būsto kainų ir namų ūkių pajamų santykis, besiformuojančių rizikų kol kas nerodo. Taip pat numatoma, kad nominaliojo BVP augimas trumpuoju laikotarpiu ateityje turėtų viršyti skolinimąsi, o šioms prognozėms neišsipildžius, Lietuvos bankas yra pasirengęs taikyti sistemines riziką mažinančias makroprudencines priemones.

Gyventojų pajamoms ir įmonių investicijoms augant, o palūkanoms toliau esant nedidelėms, kreditavimas Lietuvoje ir toliau buvo aktyvus, nors jo augimo tempas truputį sulėtėjo. 2018 m. paskolų privačiajam ne finansų sektoriui portfelis padidėjo 6,0 proc. (2017 m. – 6,2 %). Šiek tiek sulėtėjusį paskolų portfelio augimą pirmiausia lėmė didžiausių bankų verslo skolininkų – gamybos ir prekybos įmonių – sparčiau grąžintos paskolos, nors šį kritimą šiek tiek atsverė ūgtelėjęs kontroliuojančiųjų bendrovių skolinimasis. Paskolų ne finansų įmonėms portfelis per 2018 m. padidėjo 3,2 proc. ir tai buvo vienas lėčiausių augimo tempų nuo 2016 m. pradžios. Priešingai nei skolinimas verslui, paskolų namų ūkiams portfelis ir toliau sparčiai didėja pastaruosius kelerius metus, 2018 m. jis ūgtelėjo 8,7 proc. Tam didžiausią įtaką darė aktyvus skolinimasis būstui įsigyti. Būsto paskolų palūkanos tebėra santykinai nedidelės, o gyventojų pajamos toliau sparčiai augo, todėl būsto įperkamumas ir galimybės gauti paskolą – gerėjo. Didėjantis namų ūkių optimizmas dėl ateities perspektyvų suaktyvino ir vartojimo paskolų segmentą, 2018 m. tokių paskolų portfelis padidėjo 8,7 proc. Tikėtina, kad, šalies ekonomikai augant, panašios tendencijos turėtų išsilaikyti ir toliau.

Skolinimasis iš užsienio ir toliau buvo vienas pagrindinių ekonomikos finansavimo šaltinių.

19 pav. Lietuvos ekonomikos finansinių įsipareigojimų metiniai srautai

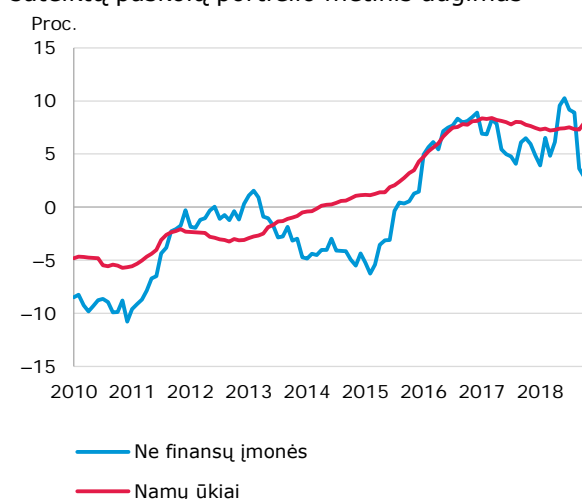

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Pastaba: likusio pasaulio sektorius apima pinigų srautus iš užsienio arba į jį.

Paskolų ne finansų įmonėms portfelio augimo tempas reikšmingai sulėtėjo, o namų ūkių – padidėjo.

20 pav. Ne finansų įmonėms ir namų ūkiams suteiktų paskolų portfelio metinis augimas

Šaltinis: Lietuvos bankas.